

กิเลสตัดทอน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เมื่อวานมันตอบปัญหาล้าหน้าไปไง วันนี้ต้องเอาของเก่ากลับมาตอบ คือว่าขั้นตอนมันหียบคำถามผิดมา มันเลยย้อนกลับไปเป็น ข้อ ๔๒๔. เนาะ ข้อ ๔๒๔. คือลี้มของเขา ต้องเอามาตอบไล่หลัง

ถาม : ๔๒๔. เรื่อง “นั่งสมาธิ แล้วเห็นนิมิตเป็นภาพโครงกระดูก”

กราบหลวงพ่อก่อน โยมอยากถามว่า โยมนั่งสมาธิแล้วโยมเห็นนิมิตเป็นภาพโครงกระดูก เห็นยักษ์ในละครที่โยมเคยกลัวสมัยเด็กๆ ทำให้รู้สึกกลัว โยมเลยลี้มตาออกจากสมาธิ โยมอยากเรียนถามว่า ถ้าเห็นอีกโยมควรทำอย่างไร ภาวนาพุทโธต่อหรือทำอย่างไรดีคะ

หลวงพ่อก่อน : เวลาคนเขาเข้าใจอะไร หรือเข้าใจแบบว่า อย่างเช่นเรารู้ว่าเราปรารถนาสิ่งใด แล้วเราต้องการสิ่งนั้น เราอยากได้สิ่งนั้นมาก ฉะนั้น เวลาเราทำอะไรไม่เป็น นี่พอเราไปเจอสิ่งของเห็นใหม่ อย่างเช่นใครทำธุรกิจสิ่งใดก็แล้วแต่ วัตถุประสงค์ในธุรกิจของเขา หรือสิ่งที่เป็นธุรกิจของเขา เขาต้องการปรารถนาสิ่งนั้นมาก เขาต้องเอามาสำรองไว้เพื่อธุรกิจของเขาจะได้มั่นคง

การปฏิบัติก็เหมือนกัน การปฏิบัตินะ เวลาคนภาวนาแล้วทุกคนอยากเห็น ทุกคนอยากเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม โดยสังขาร แต่มันไม่เห็น แต่เวลาคนไม่ต้องการเห็น มันเลยเห็น พอเห็นขึ้นมาก็เลยตกใจ นี่เพราะเรายังไม่เข้าใจ

เวลาอย่างนี้ะ บอกว่ามันเห็นกาย เห็นโครงกระดูกแล้วตกใจมาก แล้วรู้สึกกลัว รู้สึกกลัวเพราะอะไร เพราะพื้นฐานเรายังไม่ดี เหมือนเวลาเราทำสิ่งใดก็แล้วแต่ เราไปทำสิ่งใดขึ้นมาเห็นใหม่ พื้นฐานของเราไม่ดี หรือพื้นฐานเราไม่เป็น เราบริหารสิ่งนั้นไม่เป็น แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะ เวลาจิตเป็นสมาธิแล้ว แล้วโยมเห็นนิมิตเป็นภาพโครงกระดูก

ถ้านิมิตจริง ถ้าสมาธิมันดี.. เพราะคำว่าเห็น นี่มันบอกสภาพแล้วว่าจิตนี้มีกำลังพอ ถ้าจิตไม่มีกำลังพอ มองไม่เห็นหรือ ถ้าจิตมีกำลังพอ พอมองเห็นแล้วนะ นี่ถ้าจิตเรามีกำลังนะ เราจับภาพนั้นได้ คือให้โครงกระดูกนั้นตั้งอยู่ได้ แต่ถ้าจิตเรามันเป็นแบบว่าสั่นหล่น

สั่นหล่นคือว่าเวลาจิตมันดีขึ้นมา มันเห็นโครงกระดูกบีบ แล้วก็เห็บหาย เห็นเห็บๆ เห็บๆ โครงกระดูกนั้น หรือภาพนิมิตนั้นตั้งอยู่ไม่ได้ เพราะว่ากำลังเราไม่พอ เหมือนเราจะไปซื้อของ เงินเราไม่พอ เขาไม่ขายให้หรือ ซื้อไม่ได้ แต่ถ้าเงินเราพอนะ เงินเรามากกว่าสินค้ามันยิ่งดีเข้าไปใหญ่เลย เพราะมากกว่านี้ เราจะซื้อได้ ๒ ชิ้น ๓ ชิ้น เราจะซื้อได้มากขึ้น

ฉะนั้น เวลามันเห็นเป็นนิมิต นี่มันมีที่ว่าถ้าจิตเราไม่พอ กำลังเราไม่พอ นิมิตนี้มันจะเห็บ มันจะหาย มันจะตั้งไว้ไม่ได้นาน แต่! แต่แค่เห็นนิมิตนี้แหละ ถ้าเป็นความจริงเห็นโครงกระดูกนี้ มันสะท้อนหัวใจแล้ว มันสะท้อนเลยนะ มันสะท้อนความรู้สึกเราเลย เพราะว่าถ้าเป็นความจริง อย่างเช่นปัจจุบันนี้เราบอกว่าเราไม่เป็นอะไร ใครบอกว่าเราเป็นโรค เราก็เฉยๆ นะ แต่ถ้าเราเป็นโรคจริงๆ แล้วเขาบอกว่าเราเป็นโรคนั้นด้วยนะ เราตกใจ

นี่ก็เหมือนกัน โดยปกติที่บอกว่าเห็นกายๆ กัน เราไม่ได้เป็นโรคนะ แล้วหมอเขารักษาคนไข้ไข้ไหม เราก็คิดของเราเอง มันไม่มีอะไรสะท้อนใจหรือ แต่ถ้าวันไหนเราเป็นนะ แล้วหมอบอกว่าตรวจเจอว่าเราเป็นโรคนั้นนะ โอ้โฮ.. ใจเราวูบเลย

จิต! ถ้ามันไม่เป็นนิมิต จิตมันไม่เป็นสมาธิ มันไม่เห็นนิมิตตามความเป็นจริง มันก็ไม่ว่า มันเป็นไข้หรือไม่เป็นไข้ คือไม่ว่าตัวเองเป็นโรคหรือไม่เป็นโรค แต่เขาก็บอกว่าเห็นกายๆ มันก็เหมือนที่เราฟังกันทุกวันนี้ โรคร้ายสิ่งใด โรคนี้มีผลเป็นอย่างนี้ โรคนี้มีผลเป็นอย่างนี้ เราก็เข้าใจได้ทั้งนั้นแหละ แต่เราไม่ได้เป็น มันไม่สะท้อนใจเรา แต่ถ้าเราเป็นนะสะท้อนใจมาก

จิต! จิตถ้ามันเป็นสมาธิ พอมันเป็นสมาธิแล้วมันเห็นโครงกระดูก เห็นต่างๆ โดยตามความเป็นจริง นี่มันสะท้อนใจ คำว่าสะท้อนใจมันเป็นผล เห็นไหม เป็นผลให้วัดว่าการภาวนานั้นถูกต้อง หรือจริงหรือไม่จริง ถ้าไม่จริงนะ ฟังโดยทั่วไปสิ เวลาเขาเห็นกายกัน

“เห็นกาย เห็นกาย”

“เห็นกายแล้วทำอย่างไรต่อ”

“เห็นกายแล้วก็กลับมาเห็นอีก เห็นกายแล้วก็ทบทวนอีก”

เห็นกายๆ เห็นกายโดยสัญญาใจ เหมือนกับเราไม่ได้ป่วยไข้ แล้วเวลาเขาบอกว่าโรคนี้ชนิดนั้น เราก็เฉยๆ ไม่มีประโยชน์หรอก มันไม่สะท้อนเรา เพราะเราไม่ได้เป็น เราไม่ได้เป็นเราก็ไม่ได้หาย แต่ถ้าเราเป็นนะเราตาย ถ้าเราเป็นแล้วรักษาหาย อยู่.. ยิ่งจิตใจเข้าไปใหญ่ พอจิตมันสงบแล้วมันจะเห็น โครงกระดูกแบบนั้น ถ้าเห็นนะ..

นี่เปรียบเทียบก่อน เปรียบเทียบก่อนว่าการเห็นนี่นะ พอเห็นแล้ว ถ้าพูดถึงครูบาอาจารย์ที่เป็นนะ เวลาลูกศิษย์เห็น ต้องฟังก่อนว่าเห็นอย่างไร เห็นในลักษณะไหน เห็นนะ ถ้าจิตมันสงบแล้วเห็น นี่เป็นอันหนึ่ง ถ้าจิตไม่สงบนะ เราใช้สัญญาอารมณ์ไปก่อน นั่นอีกประเภทหนึ่ง แล้วถ้าเห็นนะ เห็นโดยที่ว่ากำลังมันไม่พอ มันคลอนแคลนอย่างไร เห็นแล้วมันเคลื่อนไหวอย่างไร

ถ้าครูบาอาจารย์ที่เป็นนะ ก็ต้องตั้งให้ลูกศิษย์ทำความสงบให้มากขึ้นๆ แล้วมันก็จะมาใช้ปัญญาได้มากขึ้นๆ พอมากขึ้นปั๊บนะ พอเราเห็นกายไข้ไหม เห็นโครงกระดูกไข้ไหม เราให้โครงกระดูกนี้แปรสภาพ แปรสภาพเลย

อุคคหนิมิต ปฏิภาค.. อุคคหนิมิตคือนิมิตที่เป็นภาพ แล้วนิมิตนี้เราขยายมัน วิภาคคือทำให้เป็นไตรลักษณ์ เราขยายมัน พอเราขยายๆ พอขยายปั๊บ แค่นี้ภาพไข้ไหม พอจิตเราดีขึ้นมา พอเห็นโครงกระดูกนี้กลัว กลัวมากเลย

ที่พูดนี่นะเพราะว่าคำถามเขาบอกว่า “เขากลัว กลัวแล้วจนไม่กล้าทำ” มันเสียตายนะนั่น พอกลัวแล้วไม่กล้าทำ นี่เขาก็บอกว่าเขาก็ล้มตา นั่งล้มตา คือกลัวเห็นโครงกระดูกอีกแหม.. มันก็เหมือนกับว่าเงินล้านหนึ่ง กลัวเงินล้านที่สอง กลัวเงินล้านที่สาม เอ๊ะ.. ก็ไปกลัวเงินได้อย่างไร เอ๊ะ.. เงินล้านที่ ๒ ที่ ๓ มันก็คิดเนาะ ยิ่งได้หลายล้านมันยิ่งดี เอ๊ะ.. นี่ไปกลัวเงิน เออ.. ก็แปลก

เพราะเขาไม่เข้าใจว่าเป็นเงิน เขาไม่เข้าใจว่าเป็นความดี แต่เพราะเขาไม่เข้าใจว่าเป็นความดี เห็นไหม เราบอก คนเรานี้แหละ ถ้ามีอำนาจวาสนา ทำสิ่งใดดีก็จะดีมาก แต่ถ้าเราไม่เข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นความดี แล้วเขาชวนไปทำความดีเรายังไม่พอใจเลย นี่เขาเรียก “กิเลสมันตัดทอนใจ”

กิเลสมันตัดทอนนะ ในการปฏิบัติหลวงตาพูดบ่อย “อย่าเข้าใจนะว่าพอปฏิบัติแล้วกิเลส มันจะยุณะ กิเลสมันจะเปิดทางให้ กิเลสมันจะส่งเสริมเรา ไม่ใช่หรือ กิเลสมันรอจังหวะทำให้ ล้ม ทำให้กลอนแคลน ถ้าดีแล้วทำให้เสื่อม”

เพราะอะไรรู้ไหม เพราะกิเลสมันอยู่ในใจเรา กิเลสมันอาศัยใจเรา กิเลสมันมีที่อาศัย เราต้องสร้างบ้านสร้างเรือนนะ ใครต้องสร้างบ้านสร้างเรือนเป็นที่อาศัย กิเลสมันอาศัยอยู่บนใจ ของสัตว์โลก แล้วมันไม่ยอมให้หลุดไปหมด เพราะบ้านเรานี้ ใครไม่หวงบ้านบ้าง บ้านของเรา เราก็ต้องรักษาเป็นธรรมดา นี่กิเลสมันอยู่บนใจของคน มันอยู่บนใจของสัตว์โลก แล้วนี่เวลาเรา ประพฤติปฏิบัติ เราจะออกจากกิเลส กิเลสมันต้องหาหนทาง หาช่องทาง นี่เราไม่เข้าใจ

คูลีเวลาบอกว่า “สมาธิเป็นเรา ปัญญาเป็นเรา” นี่เป็นเราไม่ได้ กิเลสเป็นเรา เราก็ทำอะไร ไม่ได้ เห็นไหม มันไม่เป็นเรา แต่ไม่เป็นเรานี้เราต้องสร้างมันขึ้นมา เราทำขึ้นมาก่อน ฉะนั้น บอกว่าการสร้างนี้ไม่เป็นมรรคสามัคคี แต่มรรคสามัคคี เคี้ยวมันจะเป็นไปเพราะการชำนาญการ ของเรา

ฉะนั้น พอจิตดีนะ พอจิตดี นี่สมาธิดี ๆ สมาธิดีนะมันเหมือนกับเรานี้ คนมีเงิน แต่ใช้เงิน ไม่เป็น เงินนั้นก็ไม่ใช่ประโยชน์เลย คนเรามีเงินแต่ตระหนี่ถี่เหนียว เงินนั้นจะให้โทษกับ ตัวเองนะ เรานะ เมื่อก่อนหาเข้ากินค่า เราก็ดำรงชีวิตเราด้วยความสุขสบาย พอมีเงินขึ้นมา ชีวิต นี้ลำบากขึ้นไปอีก เพราะมันตระหนี่ถี่เหนียว ก้าวเอาเงินนี้ไปใช้จ่ายแล้วมันจะเสียหาย เห็นไหม เรายัง ตระหนี่เข้าไปใหญ่ ทั้งๆ ที่ชีวิตเรามันก็ลำบากอยู่แล้ว ฉะนั้น ถ้าเรามีเงิน เรารักษาเงินเป็น เราใช้ เงินเป็น เราใช้เงินลงทุนขึ้นมา มันจะเป็นประโยชน์กับเราขึ้นมา

เราทำจิตให้สงบ พอจิตสงบแล้ว พอมันพิจารณาแล้วมันเห็นของมัน ทำให้สงบอีกแล้ว เห็น ตั้งไว้แล้วรำพึง รำพึงให้แปรสภาพ ถ้ามันแปรสภาพได้นะมันจะสั้นไหวมากกว่านี้ มันจะ สะเทือนใจมากกว่านี้ ความที่เห็นแล้วนี่ธรรมสังเวช เวลาธรรมะมันทิ่มเข้ามาในหัวใจเรานะ มัน ทิ่มธรรมะมันสลัดสังเวช พอสลัดสังเวชแล้วมันปล่อยๆ ต้องขยันหมั่นเพียร ถ้ามันเป็นความ จริง!

ถ้ามันเป็นความจริง นี่พอเห็นโครงกระดูกแล้วโยมกลัวมาก แล้วพอจิตสงบไปก็เห็นยักษ์ ในละคร ในละครคือภาพฝังใจตั้งแต่เด็ก นี่ตั้งแต่เด็กนะ แล้วชาติที่แล้วล่ะ? แล้วชาติก่อนๆ ล่ะ? ความฝังใจตั้งแต่เด็ก มันเป็นปมในหัวใจ เป็นความฝังใจในชาตินี้ แต่บุญกรรมของคนมันสะสม

มา เห็นไหม พระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ย้อนอดีตชาติไปไม่มีต้น ไม่มีปลาย ความสะสมมาจนถึงเป็นจริตนิสัย

ฉะนั้น ไม่ใช่ที่เราเห็น โครงกระดูกแล้ว เราจะต้องทำแต่เฉพาะ โครงกระดูกไปไป พอเราเห็น โครงกระดูก เห็นต่างๆ เห็นเป็นภาพ เห็นเป็นจิต เห็นเป็นธรรม เห็นเป็นความรู้สึกนึกคิด นี่สิ่งใดเกิดขึ้น ให้เอาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จับสิ่งนั้น ฉะนั้นถ้าเราบอกว่า เราเคยเห็นมันเป็น โครงกระดูก แล้วมันจะต้องเป็น โครงกระดูกตลอดไปๆ มันไม่ใช่ เห็นเป็น โครงกระดูกนั่นคือเห็นกายใช้ไหม เวลา รู้สึกความสั้น ไหวของใจ เห็นไหม เวทนากาย เวทนาจิต

เวทนากายก็คือความเจ็บปวด เป็นความเจ็บปวด เป็นความรู้สึกสภาพร่างกาย เวทนาจิต เศร้าหมอง ผ่องใส คิดดี ความดีความชั่ว นี่เวทนาจิต ฉะนั้นเวทนาจิต เห็นไหม แล้วจิตละ จิต เศร้าหมอง จิตผ่องใส นี่แล้วเกิดเป็นตริกในธรรม เกิดต่างๆ ธรรมารมณฺ์ละ ถ้าจิตมันจับสิ่งใดได้ มันต้องจับสภาวะแบบนั้น แล้วถ้าจับสภาวะแบบนั้นได้นะ จับสภาวะแบบนั้น แล้วพิจารณาของมันไป มันจะก้าวเดินของมันไป

คือจะบอกว่า เปิดให้กว้างไป คือสิทธิของเรา ความรู้สึกของเรา เรามีโอกาสได้มาก เราอย่าไปปิดให้ช่องทางเราแค่ทางใดทางหนึ่ง แต่ช่องทางที่ถนัดนั้นละ สิ่งนั้นจะเป็นหลัก ถ้าช่องทางไหนที่ถนัด เหมือนกับสิ่งใดที่เราถนัด เราจับแล้วทำงานจะคล่องตัวมาก แต่ความคล่องตัวอย่างไรก็แล้วแต่ เวลากิเลสมันตัดทอนนะ มันเศร้า มันเศร้าณะ เวลาดีก็ดีดี เวลามันไม่ดี ขึ้นมามันสะเทือนหัวใจ มันทำของเราไปไม่ได้ นี่เราก็ต้องมาปลุกปลอบหัวใจ

มาปลุกปลอบนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปี หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านทุกข์ทรมานมาขนาดไหน ทุกข์จริงๆ นะ แต่มันเป็นความทุกข์ที่เราพอใจไป มันเป็นความทุกข์ที่จะแก้ทุกข์ไป มันไม่ใช่ความทุกข์แบบโลก เศร้าโศก เสียใจ แล้วพอมันเจือจางไป ก็จะมาเศร้าโศกเสียใจ แล้วก็ไปชาติหน้าก็จะไปเศร้าโศกเสียใจนะ

ของเรานี้เวลา มันทุกข์ เห็นไหม หนามยอกเอาหนามบ่ง ทุกข์นี้เพราะด้วยความเพียรชอบ ความวิริยะอุตสาหะ มันจะกลับมาตัดทอนไป ตัดทอนให้ภพชาติสั้นเข้า ตัดทอนให้แบบว่าเรา มันคงในความเป็นจริงเลย

ฉะนั้น เวลามันเห็นยักษ์ หรือเห็นอะไรก็แล้วแต่ที่มันสะท้อนใจ เวลาที่เราปฏิบัตินะ เราก็มองไปในแง่เดียว ประเด็นเดียว คือเราจะปฏิบัติของเรา ก้าวหน้าของเราไปตลอด เราไม่ได้คิดหรือว่าอุปสรรค หรือว่าสิ่งใดที่มันกีดขวางเรา แต่พอครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติมาหลายๆ ท่าน จะเห็นอุปสรรคนะ อุปสรรคในระดับนั้น อุปสรรคในระดับนั้น

ฉะนั้น เวลาพระที่ยังทำอะไรไม่ก้าวหน้า หลวงปู่มั่นถึงให้ไปเที่ยวป่าช้า หลวงปู่มั่นถึงให้ไปอยู่กับเสือ หลวงปู่มั่นจะให้ไปอยู่ในที่สงัด ในที่วิเวก พอในที่สงัดที่วิเวกนะ นี่ไง พอเคยเห็นยักษ์ในละครตั้งแต่สมัยเด็กๆ โดยจิตนี่นะ ถ้าไม่มีในที่สงบสงัด ไม่มีเรื่องผี ไม่มีเรื่องสัตว์ร้ายต่างๆ มากอดดูแลใจ มันจะฟุ้งซ่านของมันไป มันจะคิดไปโดยอิสรภาพของมัน แต่พอเราไปอยู่ในที่กลัวๆ ไปอยู่ในป่าช้ามันกลัวผี

ความกลัว เห็นไหม ความกลัวสมัยเด็กๆ ความกลัวนะ ความที่ว่าเราไม่กล้าให้มันอิสรภาพ สิ่งนี้ถ้าเรามีสตินะ มีสติ มีครูบาอาจารย์ ท่านเอาสิ่งนี้มาเป็นประโยชน์กับผู้ปฏิบัติได้ อ้าว.. เราอยู่บ้านอยู่เรือน ทำไมเราต้องไปอยู่ที่ป่าช้า เราก็อยู่ของเราสุขสบายแล้ว ทำไมเราต้องไปอยู่กับสัตว์ เราไปทำไมล่ะ?

เราไปเพราะเห็นว่าเป็นอุปสรรค คือสิ่งที่จะทำให้หัวใจของเราเนี่ยมันไม่คิดฟุ้งซ่านไปตามประสาทของมัน.. เพราะความกลัว พอความกลัวขึ้นมามันต้องหาที่พึ่ง พอหาที่พึ่งก็กลับมาที่พุทธโธ นี่พูดถึงว่า เวลากลัวเรากลัวโดยไม่มีเหตุไม่มีผลอะไรใหม่ ตั้งแต่สมัยเด็กมันฝังใจ พอฝังใจเราต้องใช้ปัญญาของเราสิ ปัญญาคลี่คลายออกว่าสมัยนั้นมันเป็นเด็กอยู่ ยังไม่เข้าใจ มันก็เข้าใจว่ายักษ์เป็นสิ่งที่น่ากลัว แล้วเวลาหลวงตาท่านบอก

“ยักษ์หูสั้น ยักษ์หูสั้นมันกินไม่เลือกเลย”

มนุษย์นี่กินทุกอย่าง แล้วไอ้ยักษ์ตัวนี้ ยักษ์ก็คือตัวเราเป็นยักษ์ไง เราก็เป็นยักษ์อยู่ เรากินทุกอย่างเลย กินทุกอย่างที่ขวางหน้าของมันเป็นอาหาร เป็นยักษ์ไหม แล้วตัวเราเป็นยักษ์ทำไมเรากลัวยักษ์ แล้วมาอยู่กับเรา เราก็เป็นยักษ์ อ้าว.. ยักษ์ก็อยู่กับยักษ์ แล้วมันไปกลัวอะไรล่ะ ถ้าคิดอย่างนี้ได้ สิ่งที่น่ากลัวในหัวใจนะ อย่างเช่นเรากลัวผี เราไม่กล้าทำอะไรหรอก มันหวงแต่กลัวผีๆ แล้วมันจะไม่ก้าวหน้า

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีปมในหัวใจแล้วเรากลัวสิ่งใด ฉะนั้นถ้ากลัวสิ่งใดแล้วต้องแก้ไขเข้าไปเจอสภาพแบบใดแล้วแก้สิ่งนั้นให้มันคลายออกไปจากใจ พอมันคลายออกไปจากใจแล้วมันก็เป็นอิสระ พอเป็นอิสระแล้ว พอทำสมาธิมันก็เป็นสมาธิแล้ว เป็นปัญญาก็เป็นปัญญาแล้ว แล้วพอมันหายกลัวนะ ตอนนี้น้ำมันอยากได้ภาพโครงการกระดุกแล้วละ ตอนนี้น้ำมันอยากได้กายแล้ว ตอนนีเวลามันมากกลัวมันมากเลย แต่พอรู้ว่าเป็นประโยชน์นี่อยากได้ หาไม่เจอ

คนเรามันก็แปลกตรงนี้ เวลาไม่อยากได้มันก็มานะ มาให้ตกใจ เวลาว่ามันเป็นประโยชน์ อยากได้ขึ้นมามันก็ไม่มาแล้ว นี่กิเลสมันตัดทอน เวลากิเลสมันตัดทอนมันจะทำให้เรากลากเคลื่อนตลอด สิ่งที่เราคลากเคลื่อนไป

ฉะนั้น สิ่งที่เวลามันเกิดขึ้นมา อย่างเช่นที่ว่าพอจิตมันสงบแล้ว มันรับรู้สิ่งใด เหมือนกับสิ่งใดที่มันสะเทือนใจ นั่นคืออาการของมัน อาการของมัน เห็นไหม ที่เราพูดบ่อย ที่เขาบอกว่า เป็นสมาธิ เป็นสมาธิ มันต้องมีเหตุมีผล มีเหตุมีผลคือจิตเราเป็นไง

เวลาที่ว่าพอจิตเราลง.. วิตก วิจาร ปิติ สุข เอกัคคตารมณ์ องค์ของสมาธิ พุทฺโธ พุทฺโธ นี่ก็เอานี้วิตก วิจารคือพุทฺโธ พุทฺโธ นี่วิตก วิจาร วิตก วิจารจนมันสมดุขของมันนะ มันจะเกิดปิติ พอเกิดปิติ ตัวพองเขียว อู๋.. ว่างหมดเลย เห็นไหม มันจะเกิดปิติแล้ว

การเกิดปิติ พอตัวพองนะ คนไม่เข้าใจก็เอาแค่ตัวพอง นั่งสมาธิแล้วก็ขอให้ตัวพอง นั่งสมาธิก็ขอให้ตัวพอง แล้วต่อไปละ ปิติ สุข.. สุขแล้วนะ สุขกับเอกัคคตารมณ์แตกต่างกันอย่างไร ถ้าสุขก็ต้องพอแล้วสิ สุขก็พอแล้ว เอกัคคตารมณ์นี่มันเลยสุขไปอีก อ้าว.. เลยสุขไป แล้วมันผ่านสุขไปอย่างไรละ มันผ่านสุขไปอย่างไร

ฉะนั้น พอถึงสุขนี่นะ นี่ฉาน ๔ พอถึงสุข เห็นไหม จิตตั้งมั่น นี่มันเป็นรูปฉาน อรูปฉาน เพราะนี่เรากำหนดของเราไง วิตก วิจาร ปิติ สุข เอกัคคตารมณ์ ฉะนั้นพอเราพุทฺโธ พุทฺโธ หรือเราอานาปานสติ อะไรก็แล้วแต่ นี่ขณะที่เหตุ เหตุระหว่างที่ทำให้จิตให้ลง พอจิตจะเริ่มลงนะ มันเกิดอาการที่เป็นนั่นละ อาการที่มันกระตุกขึ้นมาบ้าง อาการที่ว่ามันดึงอะไรนี่

พอเราดึงปีบเพราะอะไร เพราะเราปัญญาชนไง พอถึงเราก็คิดถึงอาการของวิทยาศาสตร์ อาการของโลก เราก็เอาวิทยาศาสตร์เอาโลกนี้มาเทียบ แต่ความจริงไม่ใช่ ความจริงมันเป็นความรู้สึก ความรู้สึกนี่เป็นนามธรรม ถ้าความรู้สึกนี่เป็นนามธรรม เราก็ตั้งสติของเราเข้าไปอีก

ตั้งสติของเราเข้าไปอีก ตั้งสติของเราดีกำหนดใหม่ สิ่งนี้มันก็เหมือนกับคำว่ากรรมัตตรอนนี่แหละ เดี่ยวก็เป็นแน่นั้น เดี่ยวก็เป็นแน่นี่ โอ้โฮ.. จิตมันกว่าจะสงบหรือว่ามันจะลง มันมีอุปสรรคอย่างนี้ อุปสรรคอย่างนี้นะมันก็อยู่ที่มากหรือน้อย ถ้ามันมากนะ มันมากนี่เจอจน โอ้โฮ.. มันเป็นอุปสรรคไปหมดเลย

นี่อันนี้มันคืออะไรล่ะ อันนี้คืออำนาจวาสนา บุญของคน จิปปาภิญา ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย ปฏิบัติง่ายรู้ยาก ถ้ามันเป็นอย่างนี้แบบนี้ ไม่ต้องไปน้อยเนื้อต่ำใจ ไม่ต้องไปถามใครเลย เอ็งทำมา เอ็งทำมา เอ็งทำของเอ็งมา เอ็งทำของเอ็งมา แต่ไปถามครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านก็แก้ไขๆ แต่แก้ไขอย่างไร เราต้องแก้ตัวเอง เพราะครูบาอาจารย์แก้ให้มันเป็นทฤษฎี ครูบาอาจารย์แก้ไข ท่านบอกถึงวิธีการให้เราแก้

วิธีการที่เราแก้ แล้วใครเป็นคนแก้ล่ะ ก็ต้องจิตเราเป็นคนแก้ เพราะอะไร เพราะจิตของเรามันรู้สึก จิตของเรานี้มันคิด จิตของเรามีอาการอย่างนี้ ให้เราเป็นความวิตกกังวล ถ้าเป็นความวิตกกังวล เราก็ต้องพุทโธ หรืออานาปานสติ หรือปัญญาอบรมสมาธิทำเข้ามา พอเจออาการอย่างนี้ ครั้งที่ ๒ แล้วนะ ครั้งที่ ๓ แล้วนะ แล้วครั้งที่ ๔ เราจะมีปัญญา เราจะมีวิธีการอย่างไร ให้สิ่งที่จะเกิดขึ้นมาให้เกิดในแง่บวก แง่บวกหมายถึงว่า เกิดขึ้นแล้วลงสู่สมาธิ ไม่ใช่พอกเกิดขึ้นมาแล้วนะ ไปติดมันไป

เราจะบอกว่า อาการที่เกิดมันเกิดเพราะจิตมันเปลี่ยนแปลง คำว่าสมาธิ จิตจะเป็นสมาธิจากปุถุชน จากจิตที่เป็นปกติมันจะละเอียดเข้ามา มันต้องมีพัฒนาการของมันใช่ไหม พัฒนาการอันนี้ มันจะพัฒนาการเข้ามาสู่สมาธิไง ทีนี้พอพัฒนาเข้ามาสู่สมาธิ เราไปตื่นเต้นกับพัฒนา แล้วไปอยู่ที่พัฒนาการอันนั้นไง เอ๊ะ! เอ๊ะ! เอ๊ะ! เข้าสมาธิไม่ได้หรือ มึงไม่ได้เข้า อยู่แน่นแหละแล้วค่อยๆ แก้ไป

อย่าวิตกกังวลนะ ถ้าเราไม่ได้ทำ เราก็จะไม่รู้อะไรเลย ถ้าเราทำได้ แล้วมีอุปสรรค นี่ก็คือเนื้อแท้ นี่ก็คือข้อเท็จจริงกับจิตของเรา จิตของใครก็ต้องแก้จิตดวงนั้นเข้าไปสู่ความสงบระงับ เพื่อให้เป็นการพักเอากำลัง แล้วออกมาใช้ปัญญา

ฉะนั้น การปฏิบัติ จิตของใครก็เป็นจิตของคนนั้น เป็นปัจจัยจัดตั้ง เป็นสันตสิทธินิโค เป็นเฉพาะ ธรรมชาติส่วนบุคคล ธรรมชาติเป็นของเรา ฉะนั้นเราต้องตั้งสติ มันจะเกิดสิ่งใดขึ้นมา เราก็แก้ไขของเราไป ต้องแก้ไขไป พอแก้ไขไปแล้วมันเป็นความจริง

เราพูดบ่อย ภาชนะนั้นไม่มีอาหารเป็นภาชนะเปล่าๆ นี่ด้วยงาน มันไม่มีอาหารอยู่ในด้วยงาน ก็คือด้วยงานนั้นแหละ ความเป็นอยู่ของเรา ชีวิตของเรานี้เหมือนด้วยงาน เวลาเราปฏิบัติขึ้นมา อาหารคือสิ่งที่เป็นประสบการณ์ เห็นไหม นี่ธรรม ธรรมคือจิตเป็นสมาธิธรรม เป็นจิตธรรม เป็นปัญญาธรรม ในภาชนะของเรามันมีอาหาร มันมีธรรมรส มันมีรสของธรรมที่จะเข้ามาสู่ใจของเรา

ฉะนั้นพอมีธรรมรสขึ้นมา แล้วธรรมรสทำไมทำให้ตกใจละ ธรรมรสทำไมทำให้เราเคลื่อนไหวละ อ้าว.. ก็ยังทำไมเป็นนี้ พอทำเป็นขึ้นมาละ สิ่งนี้เราใช้ประโยชน์ นี่สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม เราสร้างขึ้นมา ภาชนะมีอาหารก็แปลกเนาะ งานไม่มีไข่ มันก็เป็นงานเปล่าๆ พองานมีไข่ ไข่กินได้นะ งานกินไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน มีสมาธิ มีสติ โอ้.. กินได้นะ กินได้นะ ฉะนั้น มันจะมีปัญหา มันจะตื่นตื่นบ้าง เราก็ค่อยๆ แก้ไป ไม่มีปัญหาหรอก กรณีนี้ ประสาธนะมันเป็นกรณีพื้นฐาน พื้นฐานมาก แต่! แต่เวลาเราทำ ขนาดพื้นฐานเราก็ยังกังวลกันขนาดนี้ แล้วถ้าพอมันไปเจอนะ พอไปเจอการปฏิบัติ ไปเจอสิ่งที่เราพัฒนาขึ้นมา มันจะรู้มันจะเห็นของมัน มันยิ่งมหัศจรรย์กว่านี้เข้าไปอีก

ฉะนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นต้องเกิดขึ้น ถ้าไม่เกิดขึ้นมันก็ไม่มีข้อเท็จจริงสิ เห็นไหม เวลาที่เขาปฏิบัติกันให้มันหายไปเฉยๆ ที่เขาทำกันมันแบบว่า เราเปรียบเทียบเหมือนว่า คนเล่นว่าวนี่นะ เขาต้องมีลม มีว่าว มีเชือก มีผู้ควบคุมมัน ว่าวนี้จะขึ้นได้เลย เห็นเขาเล่นว่าว เออว่าวขึ้นมาบ้าง โยนขึ้นบนอากาศ ไม่มีเชือก ไม่มีอะไรเลย แล้วว่าวมันจะไปไหนละ มันก็ว่าวเชือกขาด มันร้อนขึ้นแล้วมันก็ตก

จิตของเรา ถ้าจิตของเรา เราปฏิบัติของเรา นี่ร่างกายเราเป็นว่าว เรามีเชือก เรามีสติ แล้วคำบริกรรมละ? (คุณเด็กให้หน่อย) แล้วคำบริกรรมละ ถ้าเรามีสติเห็นไหม เรามีคำบริกรรม เรามีต่างๆ มันบังคับได้ ถ้าบังคับได้ขึ้นมามันถึงเป็นข้อเท็จจริง แต่ถ้ามันหายไปโดยที่เขาว่า พอมันหายไปอย่างนั้นบ๊อบเขาก็ดีใจกันนะ คือมันสะดวก มันง่ายดายของมัน แต่มันเป็นจริงไหมละ มันไม่เป็นจริงหรอก

ฉะนั้น อันนี้พูดถึงว่า “นั่งสมาธิแล้วเห็นโครงกระดูกเนาะ”

เห็นโครงกระดูกแล้วนี่กลับมาที่พุทโธไซ้ใหม่

“แล้วให้โยมทำอะไรต่อไปคะ”

แล้วโยมภาวนาต่อไปละ หลับตาลงนะ หลับตาลงแล้วกำหนดพุทโธไปเรื่อยๆ กำหนดอานาปานสติไปเรื่อยๆ เข้าไปเพชฌัญญกับสิ่งนั้น เข้าไปเพชฌัญญกับสิ่งนั้น ถ้ามันจะเห็นโครงกระดูกใช้ไหม โดยธรรมชาตินะ เวลาคนบอกว่าไม่อยากเห็นกายเพราะเข้าใจผิด เข้าใจผิดว่ากายนี้คือผี ทุกคนกลัวผี แต่ไม่ใช่กายนะ ผีคือวิญญาณ ผีนี้มันมีชีวิตใช้ไหม วิญญาณ เวลาผีหลอกผีมันเคลื่อนไหวใช้ไหม โครงกระดูกก็เหมือนกับซากศพที่นอนอยู่นั้น มันไม่ใช่ผี

ฉะนั้น เวลาเราเห็นโครงกระดูกนี้ะ เราเห็นธาตุใจ เราเห็นวัตถุ เราไม่ใช่เห็นผี เพราะโครงกระดูกไม่มีวิญญาณ โครงกระดูกไม่มีวิญญาณ มันเป็นสติปัญญาน ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม มันเป็นกายานุปัสสนา มันไม่ใช่ผี แต่จิตได้สำนึกพวกเรากลับ กลัวว่าเห็นร่างกาย เห็นโครงกระดูกแล้วกลัวจะเห็นผี

ฉะนั้น เราเข้าใจผิด เห็นโครงกระดูกไม่ใช่ผี แล้วเวลาโครงกระดูกมันสยดสยองล่ะ อันนั้นเวลามันเป็นไตรลักษณ์ เวลาวิภาคมันเปลี่ยนแปลงเพราะมันเป็นยาใจ กายานุปัสสนาสติปัญญาน มันเป็นยา จะเข้ามาชำระล้าง เข้ามาสำรวจสักกายทิฎฐิ ความเห็นผิดของกาย มันจะเข้ามาสำรวจกาย ฉะนั้นมันไม่ใช่ผี

ฉะนั้น เวลาบอกว่าให้ตั้งพุทโธไว้ ถ้าเราไม่ต้องการเห็นนะ พุทโธซัดๆ ภาพนั้นจะหายไป แต่พอเวลาพุทโธ พุทโธ พอจิตมันดีขึ้นมา พอจิตดี จิตเป็นผู้เห็น นี่โครงกระดูกที่เห็น เพราะสมาธิมันดี ฉะนั้นวิธีแก้ ถ้าไม่ต้องการให้เห็นก็กลับมาที่พุทโธซัดๆ พุทโธซัดๆ ภาพนั้นจะหายไป เพราะอะไร เพราะจิตมันรู้ความชัดเจนที่พุทโธนี้ พอจิตมันรู้พุทโธนั้น สิ่งที่พุทโธออกไปรับรู้มันจะปล่อยวางของมัน มันจะจางของมันไป

ฉะนั้น ถ้าวิธีแก้ซะ พุทโธซัดๆ แล้วที่เราอธิบายมาตั้งแต่ต้นนั้น เป็นวิธีแก้ด้วยปัญญา คือแก้แล้วจบเลยไง แก้ด้วยปัญญาหมายถึงว่า พอมันเข้าใจหมดแล้วนะมันไม่กลัว แล้วอยากได้ด้วยอยากได้ อยากดี อยากภาวนาเป็น นี่เพราะการเห็นกายมันเป็นขั้นตอนหนึ่งของการที่เราจะต้องผ่าน จะต้องเพชฌัญญแน่นอน เห็นกาย เห็นจิต เห็นธรรม มันต้องผ่าน ถ้าไม่ผ่าน วิปัสสนาไม่เกิด

วิปัสสนาเกิดเพราะสติปัญญาน ๔ ในการพิจารณาอย่างนั้นไป แต่ตอนนี้ยังไม่เข้าใจ ก็
อยากไม่ให้มีอะไรเลย แล้วก็จะมึสติปัญญาน ๔ ด้วย แล้วจะชำระกิเลสด้วย อิม.. อันนี้มันต้องไป
.. ไม่พูดดีกว่า

จบ! ขึ้นชื่อใหม่ อันนี้สิ อันนี้มันเห็นผลนะ วันนี้ปัญหามันตีมาก

ถาม : ๔๒๖. เรื่อง “ขอบคุณพระสงฆ์มาก ๆ ” (เขาเขียนมากน่าดู)

แก้ปัญหาที่ผมเป็นมาหลายปีแล้ว ผมได้เรียนถามปัญหาธรรมะอาจารย์ครั้งหนึ่งแล้ว
เรื่องของการพิจารณาควบคู่กับกรรม ตอนนี้นำไปแล้วรู้สึกดีขึ้น ไม่ติดกังวลเหมือนแต่ก่อน
สงบดี และผมก็ได้ติดตามการตอบปัญหาของอาจารย์ มีอยู่ปัญหาหนึ่งที่ผมก็เป็นเหมือนเขา
ปัญหาที่ ๓๖๕. เรื่อง “การเอาชนะการลบหลู่ครูบาอาจารย์”

ผมทดสอบทำโดยการขอขมาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ขอโหสิกรรมเจ้ากรรมนาย
เวร และผมขอโหสิกรรมเจ้ากรรมนายเวรนั้น และถ้าเคยอาฆาต หรือมีกรรมต่อครูบาอาจารย์กัน
มา ผมก็ขอโหสิกรรมต่อท่าน และผมขอโหสิกรรมในสิ่งที่ผมล่วงเลยมา

หลังทำแล้ว (นี่ผลนะ) หลังทำแล้ว อาการนั้นเงียบหายไป ไม่มารบกวนผมเลย ดีใจมาก
ที่เป็นอยู่ ๔ ปีแล้วครับ คิดว่าภาวนาสู้แล้วจะหาย ยิ่งทำยิ่งชัด ๓ ปีที่ผ่านมา ผมภาวนาพิจารณา
กาย เห็นรูปกายปรากฏบ้าง ปรากฏเป็นบางครั้ง หลังเลิกทำแล้ว ความคิดอันร้ายๆ อันนี้มาหลอก
หลอนอยู่ตลอดเวลา ได้ทำตามคำแนะนำของอาจารย์ต่อท่านนั้นแล้วดีขึ้น

หลวงพ่ : เห็นไหม นี่คนมีปัญญา แนะนำคนอื่นแต่เขาเอาไปทำด้วย แล้วเขาก็หายจากความ
ทุกข์ในใจเขา

ความทุกข์ในใจหมายถึงว่า “กรรมนิमित” เวลาคนใกล้ตาย เวลาคนนี่มันจะมีสิ่งต่างๆ เขา
เรียกเกิดกรรมนิमित คนใดมีกรรมสิ่งใด มันจะเกิดนิमितสิ่งนั้น มันจะบอกถึงว่าเรานี้จะไปดีหรือ
ไปไม่ดี นี่บางคนนะทำกรรมไว้เยอะ เวลาใกล้จะสิ้นชีวิต มันจะมีกรรมนิमितมาเลย แต่ในทางคติ
ธรรมของชาวพุทธเราเนะ เขาบอกคนแก่ๆ คนใกล้จะตาย ให้นึกพระพุทธอยู่ตลอดเวลา ให้นึกถึง
พระตลอดเวลา

เพราะถ้าเรานึกถึงพระ เรานึกถึงความดี ถ้าเรานึกถึงความดีขึ้นมา เห็นไหม นึกถึงความดีๆ เพื่อไปสู่ความดี นี่เรานึกถึงใจ แต่เขาลืมไปหน่อยหนึ่ง เวลาครูบาอาจารย์เราสอนตั้งแต่บัดนี้ไป ใจให้เราคิดตั้งแต่ตอนนี้ ใจให้เราฝึกหัดตั้งแต่ตอนนี้ ถ้าเราไม่ได้ฝึกไม่ได้หัดเลย เราจะไปคิดตอนนั้น จะคิดออกได้อย่างไร

เพราะเวลาไปคิดถึงตอนนั้นนะ ความคิดนี้เรานึกได้ใช่ไหม ความคิดเรานึกได้เพราะอะไร เพราะเราอ่อนคลาย เราไม่ตั้งเครียดใช่ไหม แต่เวลาคนใกล้จะตาย มันถึงวิกฤติของเขา เขาคิดอะไรไม่ออกนะ พอเขาคิดอะไรไม่ออก สิ่งที่เขาสร้างสมมาในใจ เหมือนกับความเคยชิน ความเคยชินคือกรรมเวรที่มันสร้างมา พอสิ่งที่กรรมเวรมันสร้างมา มันก็จะแสดงออกมาเป็นกรรมนิमित

บางคนพอเวลาจะสิ้นชีวิตนี้ โอ๊ย.. กลัวนุ่น กลัวนี่ นั่นล่ะเขาสร้างกรรมไม่ดีของเขา มา แต่บางคนเขาจะสิ้นชีวิตนะ “ลูก แม่จะไปแล้วนะ บ้าย บาย” เขาจะไปสวรรค์ เขาจะไปเหมือนคนไปเที่ยววะ เหมือนคนไปปิกนิกเลย

นี่กรรมนิमितมันมีนะ “ปู่จะไปแล้ว พ่อจะไปแล้ว แม่จะไปแล้วนะ บ้าย บาย” เขาไปด้วยความสุขใจ เขาไปด้วยความชื่นใจ เพราะกรรมนิमितมันบอกเลยนะ กรรมนิमितมันจะเห็นเลยว่าไปได้ จิตนี้ไปดีมาก แต่ถ้ากรรมนิमितในทางนั้นนะ โอ้โฮ.. เขาจะแบบว่ากระวนกระวายมาก กระวนกระวายมากทุกอย่าง กรรมนิमितมันมี กรรมนิमितนี้มันเป็นเรื่องของเวรของกรรม

ทีนี้ย้อนกลับมาที่ว่าจิต เวลาเราลบหลู่ครูบาอาจารย์ต่างๆ ครูบาอาจารย์กับเราต้องมีกรรมกันมา ไม่ใช่ครูบาอาจารย์นะ แม้แต่พระนี่ พระมาหาเราหลายองค์มากเลย พุดถึงพระพุทธรเจ้าเลยนะ เวลาจิตนี้มันเห็นพระพุทธรเจ้าขึ้นมาเลย แล้วก็ดี แล้วก็ดีขึ้น แล้วก็ดีว่า มันก็ต้องมีเวรมีกรรมกันมา

ทีนี้คำว่ามีเวรมีกรรม ในปัจจุบันนี้เราเป็นคนที่มีสัมมาทิฐิ มีความเห็นดีเห็นงาม เพราะเราอยากปฏิบัติ เราอยากจะทำทุกข แล้วเวลาเราภาวนาไป พอจิตมันลงไป ไปเห็นภาพมา แล้วก็ไปดีไปดีขึ้น มันก็ขัดแย้งกับความรู้สึกเรา มันขัดแย้งเพราะเราต้องการความดี แต่ทำไมจิตเราเป็นอย่างนั้นล่ะ.. นี่ไง ถึงบอกว่ามันเป็นกรรมนิमित หรือสิ่งที่มันเกิดขึ้นจากเวรจากกรรม เราไม่มีกำลังพอที่จะไปแก้ไขอะไรได้เลย

ฉะนั้น วิธีการของเรา ให้ขอมาต่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เพราะประสาเรา กิเลส มันอยู่ลึกใช่ไหม กิเลสมันอยู่ลึก แต่ไอ้สิ่งที่มันสร้างเวรสร้างกรรมกันมา มันอยู่ลึกกว่านั้นอีก มันอยู่ลึกกว่านั้นอีก แล้วเวลามันเกิดมา เราจะเอาความผิดของเรา เอาความรู้สึกผิดของเราบอก ว่า “ไม่คิด ให้คิดดีๆ ไม่ให้เกิด” มันไม่มีหรอก มันเป็นไปไม่ได้ พอมันเป็นไปไม่ได้ เราถึงบอก ว่าให้ขอมาต่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เลย

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สิ่งที่เราปรารถนาดีต่างๆ แล้วเรื่องนิमित เรื่องกรรมนิमित เรื่องต่างๆ เรื่องสิ่งที่อยู่ในใจเล็กๆ มันเป็นการมีเวรมีกรรมมาต่อกัน ฉะนั้นถ้าเรามีสติมีปัญญา เห็นไหม ถ้าเรามีสติยับยั้งได้

“เวร ย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร”

เราจะไม่จองกรรมจองเวรใคร แล้วสิ่งใดที่มันเป็นมา เราขอโหสิกรรมตลอด ขอ โหสิกรรมตลอด เรื่องที่เราจะไปแก้ไข อย่างที่เขาบอกว่าเขาเข้าใจผิด เขาบอกว่า ถ้าเขาใช้ ปัญญาแล้วมันจะหาย เขาใช้ปัญญาเข้าไปแก้ไข เขาบอกว่ายังใช้ปัญญายังซัด ยังใช้ปัญญานะ กรรมนิमितนั้นยังซัดเข้าไปใหญ่เลย ยิ่งทำให้ตัวเองเดือดร้อน

บังเอิญมันได้ฟังปัญหาที่ ๓๕๖. เราตอบปัญหาไว้ข้อ ๓๕๖. เขาก็เลยลองทำตามนั้น แล้ว ส่งข้อความมาว่า “สุดยอด หายหมด ดีหมด ทุกข์มา ๓-๔ ปี โลงเลย” นี้โดยหลักใช่ไหม เวลาเรา พูดเราพูดโดยหลัก หลักเป็นอย่างนี้ โดยหลักเราต้องทำตามความเป็นจริงโดยหลัก ฉะนั้น โดย กรรม! โดยกรรมแต่ละคนมันไม่เหมือนกัน

โดยหลัก เห็นไหม คูสิเวลากฎหมาย เขาบอกตัดสินทางกฎหมายอย่างนี้ แต่คนทำผิด เวลาคนทำผิดตามกฎหมาย มันมีสถานะแวดล้อมการกระทำแตกต่างกัน แต่เวลาผิดกฎหมายก็ผิด กฎหมายเหมือนกัน แต่การกระทำของเขามันแตกต่างกันมา แล้วแต่สถานะแวดล้อม แล้วแต่คดี แล้วแต่สิ่งที่เขาทำมา

กรรมก็เหมือนกันไง โดยหลักทำอย่างนี้ แต่โดยกรรม โดยกรรมนี้ถ้าคนทำอย่างนี้แล้ว บางคนเริ่มดีขึ้น เริ่มเบาลง อย่างเช่นการตกแก้ว การนั่งแล้วตกแก้ว เราก็อยากจะแก้แล้วให้ หายเลย นี่มันจะค่อยๆ ดีขึ้น

ยิ่งถ้าใครแผ่นดินเสียงตรองนะ เวลาคนนั่งภาวนาไป พออะไรมันฝังใจ อย่างเช่นแค้นกลิ่น น้ำลาย ปกติไม่ค่อยกลิ่นน้ำลายนะ พอ นั่งสมาธิไปนี่กลิ่นน้ำลายแล้วจิตมันรับรู้ชัดๆ อึก! ติดเลยนะ ต่อไปเดี๋ยวก็ อึก! อึก! อยู่อย่างนั้นแหละ แล้วกว่าจะแก้ได้ กว่าจะแก้ได้นะ ก็ต้องค่อยๆ ตั้งสติ ต้องค่อยๆ ตั้งสติ แล้วพอมันจะอีกก็ตั้งสติไว้ มันจะค่อยๆ เจือจางไป เจือจางไป คือมันจะเบาไปๆ

เวลาติดนี้มันง่าย เวลาแก้มันยาก เวลามันจะตรองนี้มันช้านะ มันวนไป ๒ ทีเท่านั้นแหละ แผ่นเสียงเป็นร่องแล้ว แล้วจะแก้ให้หายจากแผ่นดินเสียงตรองนี้ยากมาก จิตมันเป็นอย่างนี้ ฉะนั้นเวลาจะเป็นอย่างใดก็แล้วแต่ เราต้องค่อยๆ แก้ ค่อยๆ แก้ของเราไป ถ้ามันตรองนะ ค่อยๆ ค่อยๆ ค่อยๆ แล้วมันจะหายไป พอหายไปก็ เฮ้อ! เดียวมีปัญหาใหม่ เดียวมีปัญหาใหม่ ปัญหาใหม่จะตามมา.. นี่คือการแก้จิต!

ฉะนั้น สิ่งที่เราค่อยๆ ทำของเราไป เพราะว่าหลวงตาท่านพูดอย่างนี้ ท่านบอกว่า

“การภาวนามียากอยู่ ๒ ขั้นตอน ขั้นตอนหนึ่งคือขั้นตอนเริ่มต้น”

ขั้นตอนเริ่มต้นนี้หญ้าปากคอก จับพลัดจับผลู จับพลัดจับผลูไปหมดเลย ไม่รู้จะเอาตรงไหน จับไม่ติด จับพลัดจับผลู จับพลัดจับผลู แต่พอมันจับติดนะ หมายถึงว่าเราหาช่องทางของเราได้ แล้วถ้าเราก้าวเข้าสู่ช่องทางนี้ได้ ไปได้แล้ว

เพราะอะไร เพราะถ้าพอพิจารณาไปแล้วเป็นพระโสดาบัน เห็นไหม ละสังกาศทิฏฐิ ทีนี้ ละสังกาศทิฏฐิ มันก็เหมือนกับสายบังคับบัญชา เหมือนเชือกถ่วง พอเชือกมันมี จับเชือกนี้มันจะไปสู่ปลายเชือก มันสาวไป จากชั้นอย่างหยาบ ชั้นอย่างกลาง ชั้นอย่างละเอียด แต่พอทำลายชั้นทั้งหมดแล้ว หลวงตาท่านบอกว่า

“การปฏิบัติมียากอยู่ ๒ ขั้นตอน ขั้นตอนหนึ่งคือขั้นตอนเริ่มต้น หญ้าปากคอกนี้ กว่าหาช่องทางเข้าได้ กับอีกขั้นตอนหนึ่งคือขั้นตอนสุดท้าย” ขั้นตอนสุดท้ายเพราะพอมันทำลายทุกอย่างหมดแล้ว ทำลายทุกอย่างหมดเลย.. ทำลายทุกอย่างหมดเลย แล้วเหลืออะไรละ เหลืออะไร เหลือที่ไหน มันหาไม่เจอใจ

พอมันทำลายหมดแล้วทุกคนก็บอกว่าว่างๆ ว่างๆ ..ว่างๆ ใครรู้ว่าว่าง ว่างๆ แล้วมันอยู่ที่ไหน นี่ขั้นตอนอย่างนั้น เหมือนกับขั้นตอนแรกนี้เลย คือต้องไปหากันอีกทีหนึ่ง แต่ถ้าระหว่างที่มันต่อเนื่องกันไป มันต่อเนื่องกันไป มันมีการส่งต่อกันไป มันจับต่อกันไปได้

ฉะนั้น หลวงตาท่านพูดอยู่ พอท่านพูดแล้วเราก็ อืม.. ไซ้! ท่านบอกว่า “ในการปฏิบัติมันมียากอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งคือคราวเริ่มต้น กับอีกคราวหนึ่งคือคราวกำลังจะเสร็จสิ้น” ๒ คราวนี้ยากมาก แต่ระหว่างที่มันมานี้มันเป็นไปได้

ฉะนั้น พวกเรามันอยู่ระหว่างที่ว่าเริ่มต้นไง พวกเราอยู่ตรงยากเริ่มต้น การปฏิบัติมียากอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งคือคราวเริ่มต้น กับอีกคราวหนึ่งคือคราวจะจบ แล้วตอนนี้เราอยู่ในคราวอะไร เราอยู่ในคราวเริ่มต้น ฉะนั้นมันจะยาก มันยากเพราะเหมือนกับเด็กๆ เด็กๆ มันทำอะไรไม่ได้มันก็ทำประสามัน เล่นเพลินไปวันๆ หนึ่ง แต่จะให้ทำการทำงาน ก็เด็กมันไม่เคยทำงานอะไรเลย แล้วจะมาทำมันก็ต้องดิ้นรนของมัน มันก็ต้องพยายามของมัน

ฉะนั้น เราเหมือนเด็กๆ คราวที่ยากคราวหนึ่ง เราก็ตั้งสติไว้ เราต้องให้กำลังใจเราว่า ในร้อยคนพันคน จะมีคนกล้าอยู่ ๑ คน ในพันคนหมื่นคน จะมีคนจริงอยู่ ๑ คน ในหมื่นคนแสนคน จะมีผู้รู้จริงแก่ก็คน ในล้านๆ คน จะมีผู้ปฏิบัติได้ซัก ๑ คน แล้วเรานี้เราเป็นคนๆ หนึ่ง เราเป็นคนๆ หนึ่งที่มีความเห็น ที่อยากประพฤติปฏิบัติ

ในร้อยคนพันคน ในพันคนหมื่นคน ในหมื่นคนแสนคน แล้วเราเป็นใครล่ะ? เราก็เป็นคนๆ หนึ่ง เป็นคนๆ หนึ่ง ในจำนวนที่ว่าเห็นดีเห็นงาม เป็นคนๆ หนึ่งที่เชื่อในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ถ้าเราเป็นคนๆ หนึ่ง ถ้าเราให้กำลังใจเราแบบนี้ เราเป็นคนๆ หนึ่ง ในคนที่จำนวนหายาก เราไม่ใช่คนๆ หนึ่งที่อยู่ในจำนวนที่เขาไม่เอา

อ้าว.. จำนวนที่เขาไม่เอามันก็เรื่องของเขา แต่เราเป็นคนๆ หนึ่ง ในจำนวนที่เห็นตามความเป็นจริง เห็นรัตนตรัย เห็นพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง ถ้าเราเป็นคนๆ หนึ่ง แสดงว่าเราก็มีศักยภาพแล้ว ถ้ามีศักยภาพแล้วเราก็ตั้งใจทำของเรา เรามีความขยันหมั่นเพียรของเรา

สิ่งใดที่มันเกิดขึ้นนั้น นั่นล่ะคือประสบการณ์ทั้งหมด คือสิ่งที่มันเป็นไปได้ทั้งหมด ถ้ามันไม่มีสิ่งที่เป็นไป มันจะเป็นปัจจัยตั้งได้อย่างไรล่ะ มันจะเป็นปัจจัยตั้ง มันจะเป็นสันติปฏิภาณได้

อย่างไร เห็นไหม เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์แล้ว พระพุทธเจ้าอยู่ข้างหน้าก็ไม่ถาม เพราะมันเป็นปัจจัยตั้ง ถ้าไปถามพระพุทธเจ้า เราก็ต้องสงสัยแล้วละเราถึงถามพระพุทธเจ้า ถ้าของเราเป็นปัจจัยตั้ง เราชัดเจนของเราแล้ว ต่อหน้าพระพุทธเจ้าก็ไม่ถาม ถ้าต่อหน้าพระพุทธเจ้าไม่ถามนี่ มันเป็นประโยชน์ขนาดไหน

ฉะนั้น บอกว่ามันยากอยู่ ๒ คราว คราวเริ่มต้นเป็นคราวยาก พอคราวยากขึ้นมา.. นี่เราพูดแบบนี้เนี่ย เราพูดให้เห็นว่า ถ้ามันเป็นงานที่สุดประเสริฐ ฉะนั้นเวลาเราทำเข้าไปมันก็อุปสรรคเป็นธรรมดา ฉะนั้นมีอุปสรรคเป็นธรรมดา พอมันเป็นอุปสรรคปั๊บเราก็บอกว่า เอ๊ะ.. ทำไมมันเป็นอย่างนั้น ทำไมมันเป็นอย่างนั้น

เพราะหลวงตาท่านพูดไง คราวที่ยากคือคราวเริ่มต้น เพราะเราเข้าช่องทางไม่ได้ ทีนี้พอจะเข้าช่องทาง มันก็มีเวลาใจเราจะสงบ ขึ้นของปีติระมันกว้าง ขนาดปีติธรรมดา ปีติว่างๆ ก็มี ปีตินี้รู้วาระจิตยังได้เลย มันอยู่ที่จิตของคน จิตของคนถ้ามันเข้มข้นนะ ปีติของเขาไอ้โฮ.. เหาะเหินเดินฟ้าได้เลย แต่ถ้าปีติของเราแค่สบายๆ สบายๆ นี่ก็เป็นปีติอันหนึ่ง พอมันสบายๆ แล้วก็พุทธโธไปเรื่อยๆ พุทธโธไปเรื่อยๆ มันจะเป็นอะไรก็พุทธโธไปเรื่อยๆ มันจะผ่านอันนี้ไป พอผ่านอันนี้ไปนะ ไอ้โฮ.. เมื่อก่อนชนลูกชนพองเลย เดียวนี้ทำไมไม่มี

มี! แต่มันเคยชิน มันเคยสัมผัสแล้ว มันจะเอาสิ่งที่ดีกว่านั้น บางคนพอมันชนพองชนลูกนะ เวลาภาวนานี้ต้องชนพอง ถ้าไม่ชนพองภาวนาไม่ดี อ้าว.. แล้วจะเอาชนพองๆ มันก็ซ้าที่เก่า แต่ถ้าบอกคราวนี้บอกชนพองสยองเกล้า ครั้งต่อไปนะมันเข้าไปสู่สุข มันเข้าไปสู่เอกัคคตารมณ์แล้ว แล้วพอมันคลายตัวออกมาเราก็ใช้ปัญญา เราต้องหัดใช้ปัญญาพิจารณาไปบ่อยๆ

งานอย่างนี้ ไม่มีอาจารย์เป็นคนบอก ไม่มีอาจารย์เป็นคนกัณฑ์ ไม่มีอาจารย์เป็นคนรับรอง มันเป็นงานที่เราารู้จริงเห็นจริง นี่ปัจจัยตั้ง กิเลสเขามากันอย่างนี้ เขามาจากศีล สมาธิ ปัญญาของเรา แล้วแก้ไขในใจของเรา ว่ากิเลสของเรา ครูบาอาจารย์ก็บอกทาง พระพุทธเจ้าก็บอกแค่ชี้ทาง พระพุทธเจ้าบอกว่าเราทำให้ใครไม่ได้เลย

ฉะนั้นเรานั่งกันอยู่นี่เราถึงสุดยอด สุดยอดเพราะเราจะเอาใจเรา เอาความเห็นของเรา มาแก้ไขเรา เราถึงจะเป็นความจริงของเรา ถ้าเป็นความจริงของเรา มันก็จะเป็นประโยชน์กับเราใช้ไหม อันนี้พูดถึงว่า เขาทำแล้วเขาได้ผลนะ

ข้อ ๔๒๗. ขกเลิกเนาะ เรากเลิก แล้วอันนั้นก็ไปเข้ากับอันนั้นต่อไปเนาะ ไปเข้ากับอัน
ต่อไปเนาะ เอวัง